

Warszawa, dnia 27 stycznia 2009 r.

MINISTER ŚRODOWISKA

Maciej Nowicki

DWzZ/cop/078 /JM/ 140/09

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wplynęło dn. 28.01.09.

nr 478 podpis *Borusiewicz*

SEKRETARIA
Biura Prac Senackich

wplynęło dn. 28.01.09. z p.

nr 606 podpis *Mezunt*

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

W nawiązaniu do złożonego w dniu 19 grudnia 2008 roku oświadczenia senatora Wojciecha Skurkiewicza dotyczącego 14 sesji Konferencji Stron Ramowej Konwencji NZ w sprawie zmian klimatu wraz z 4 sesją Spotkania Stron Protokołu z Kioto (COP14-CMP4, Poznań, 1-12 grudnia 2008 roku), załączam poniżej odpowiedź na pytania zawarte we wspomnianym oświadczeniu.

Zal. wym.

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

**Odpowiedź na pytania zawarte w oświadczeniu
senatora Wojciecha Skurkiewicza
złożonym w dniu 19 grudnia 2008 roku podczas 24 posiedzenia Senatu RP**

Pytanie 1. Jakie koszty zostały poniesione przez Polskę przy organizacji w Poznaniu Konferencji Stron Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu ?

Na podstawie szacunków dokonanych na początku 2008 roku przez zaangażowane resorty, budżet Konferencji został pierwotnie oszacowany na kwotę ok. 90 mln złotych, obejmując m.in. tak istotne kwestie jak wynajęcie powierzchni, zapewnienie infrastruktury technicznej, medialnej i informatycznej, zapewnienie bezpieczeństwa, działania informacyjne, promocyjne, edukacyjne, public relations oraz obsługę medialną i produkcję sygnału telewizyjnego. Ponieważ środki finansowe na ten cel nie zostały zabezpieczone w budżecie państwa przygotowanym przez poprzedni rząd, w pierwszym etapie realizacji, zadania zostały sfinansowane z przyznaných decyzją Rady Ministrów środków z rezerwy ogólnej budżetu państwa na rok 2008 w wysokości 55 mln złotych. Znowelizowano ustawę Prawo ochrony środowiska, co umożliwiło uruchomienie środków finansowych z tzw. „funduszu recyklingowego” zarządzanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska. Dzięki zapewnieniu nowego źródła finansowania, środki przyznane w ramach ogólnej rezerwy budżetowej mogły zostać zwrócone do budżetu i przeznaczone na inne ważne cele wskazane przez Radę Ministrów, w tym m.in. na likwidację szkód wywołanych klęskami żywiołowymi i pomoc dla poszkodowanych. Niektóre zadania w ramach prowadzonej kampanii public relations oraz kampanii informacyjnej zostały sfinansowane ze środków PHARE – V programu Indyktywne.

Do najważniejszych pozycji związanych z wydatkami organizacyjno-logistycznymi należy zaliczyć wynajem pomieszczeń na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich (ponad 5,5 mln zł), zapewnienie infrastruktury technicznej, informatycznej i medialnej (ok. 37 mln zł), bezpieczeństwo uczestników (6 mln zł), promocja, informacja, PR, edukacja ekologiczna (ok. 3,5 mln zł), pokrycie kosztów udziału Sekretariatu Konwencji (ponad 4,5 mln zł), produkcja sygnału i techniczna obsługa medialna TVP (ok. 7 mln zł), offsetowanie dodatkowej emisji dwutlenku węgla wywołanej organizacją Konferencji (1 mln zł) oraz organizacja wystawy nowoczesnych technologii przyjaznych dla klimatu (ok. 3 mln zł).

Obecnie na ukończeniu znajdują się prace związane z finansowym rozliczeniem Konferencji. Zgodnie z najnowszymi szacunkami, całkowity koszt przygotowania i organizacji Konferencji w Poznaniu, w tym organizacji towarzyszącej Konferencji wystawy nowoczesnych technologii przyjaznych dla klimatu, nie przekroczy kwoty 70 mln złotych. Niższy od wcześniej przewidywanego koszt Konferencji wynika z podjętych przez organizatorów działań mających na celu maksymalną racjonalizację wydatków¹, w tym skutecznych negocjacji cenowych prowadzonych z wykonawcami². Należy podkreślić, iż wydatki były dokonywane zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych, choć w wielu przypadkach zawilość i długotrwałość wymaganych procedur powodowały znaczące trudności w realizacji bardzo napiętego harmonogramu zadań. Rozliczenie poniesionych kosztów będzie przedmiotem corocznej kontroli zarówno audytu wewnętrznego ministerstwa jak też Najwyższej Izby Kontroli,

---

¹ Przykładem takiego działania jest m.in. decyzja o wypożyczeniu znacznej części infrastruktury, w tym informatycznej, ponad 2500 tysięcy krzeseł, ponad 800 stolików. Pozwoliło to obniżyć znacząco koszty w porównaniu do kosztów zakupu niezbędnego sprzętu i wyposażenia.

² Przykładem skutecznych negocjacji z wykonawcami jest obniżenie o ponad 4 mln zł ceny infrastruktury technicznej, informatycznej i medialnej w pomieszczeniach Międzynarodowych Targów Poznańskich.

dlatego też sformułowane obawy dotyczące rzetelności, zasadności i celowości wydatkowania środków publicznych nie znajdują obecnie uzasadnienia.

Pytanie 2. Z jakich źródeł została sfinansowana organizacja Konferencji oraz jakie koszty dodatkowe przy organizacji przedsięwzięcia poniosły jednostki podległe ministrowi Środowiska, czyli NFOŚiGW, DGLP itp.?

Jak wyjaśniono w odpowiedzi na pytanie 1, zdecydowana większość kosztów związanych z organizacją i przeprowadzeniem Konferencji, została pokryta ze środków zgromadzonych w ramach tzw. „funduszu recyklingowego”, zarządzanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska. Łączna kwota wydatków z tego źródła finansowania szacowana jest na ok. 65 mln złotych. Dodatkowo część zadań związanych z promocją i informacją (kampania public relations oraz kampania informacyjna) została sfinansowana ze środków PHARE – V Programu Indykatoryjnego w łącznej kwocie 3,3 mln zł. Żadna z jednostek nadzorowanych lub podległych ministrowi Środowiska, w tym NFOŚiGW i Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, nie poniosła z tytułu organizacji Konferencji jakichkolwiek kosztów, które musiałyby być sfinansowane ze środków będących w ich dyspozycji.

Pytanie 3. Jakie efekty i korzyści odniosła strona polska jako gospodarz COP14? Proszę o przedstawienie konkretnych zapisów decyzji COP14.

Korzyści dla Polski trzeba wyraźnie odróżnić od merytorycznych efektów konferencji, ponieważ strona polska nie była organizatorem konferencji (był nim Sekretariat Konwencji), a jedynie krajem goszczącym i gospodarzem tego niezwykle ważnego wydarzenia.

Zgodnie z panującym na forum konwencji zwyczajem, minister odpowiadający za ochronę środowiska w kraju goszczącym Konferencję Stron zostaje desygnowany przez grupę regionalną NZ (w przypadku Polski jest to grupa Europy Środkowej i Wschodniej) jako kandydat na pełnienie funkcji Prezydenta Konferencji Stron. Wybór Prezydenta Konferencji Stron następuje podczas pierwszej sesji plenarnej - w Poznaniu miało to miejsce w dniu 1 grudnia 2008 roku. Prezydent przewodniczy także organowi pod nazwą Biuro Konferencji Stron, w skład którego wchodzi przedstawiciele grup regionalnych oraz szefowie organów pomocniczych SBI i SBSTA.

Należy pamiętać, że zgodnie z p. 3 zasady nr 2 2 Zasad Proceduralnych Konferencji Stron (FCCC/CP/1996/2), Prezydent Konferencji nie może reprezentować stanowiska swojego kraju. Dlatego też kraj goszczący Konferencję musi wyznaczyć innego przedstawiciela, który będzie pełnił funkcję szefa delegacji. Podczas COP14 funkcję tę pełnił pan Janusz Zaleski, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Środowiska. Uwzględniając wspomnianą powyżej zasadę, oczekiwanie konkretnych korzyści dla Polski z powodu pełnienia funkcji Prezydenta COP, zwłaszcza w drodze konkretnych zapisów w przyjętych decyzjach, jest nieporozumieniem. Zadaniem Prezydenta jest doprowadzenie do zbliżenia stanowisk Stron w sprawach zaplanowanych do dyskusji na daną sesję zgodnie z programem i doprecyzowanie ich w postaci przyjętych jednogłośnie decyzji. Pomimo wielu rozbieżnych poglądów prezentowanych w trakcie COP14 podczas negocjacji i nacisków pewnych grup regionalnych, seria decyzji została przyjęta (ich krótki opis zawarty jest w załączniku 1)

Należy także nadmienić, iż od momentu wstąpienia Polski do Unii Europejskiej, stanowisko Polski nie może być prezentowane indywidualnie na forum konwencji klimatycznej. Polscy negocjatorzy wpływają natomiast na kształt stanowiska UE prezentowanego przez aktualną Prezydencję UE podczas sesji COP, CMP, organów pomocniczych oraz grup roboczych

i kontaktowych. W ten sposób m.in. wspólnie z grupą krajów członkowskich UE udało się nie dopuścić do przyjęcia pomysłu obciążenia dodatkową opłatą na rzecz Funduszu Adaptacyjnego.

Do korzyści jakie odniosła Polska z pełnienia funkcji kraju goszczącego Konferencję należy zaliczyć:

- Znaczący wzrost świadomości społecznej w sprawach związanych ze zmianami klimatu i zagrożeniami dla gospodarki – zarówno na skutek prowadzonych kampanii edukacyjno-promocyjnych, jak też zwiększonego zainteresowania tym zagadnieniem przez krajowe media ;
- Udowodniliśmy, że Polska potrafi przygotować i przeprowadzić ogromną międzynarodową konferencję polityczną na bardzo wysokim poziomie i z zapewnieniem najlepszych światowych standardów technicznych.
- Polska pozostawiła wrażenie kraju przyjaznego dla gości zagranicznych, nowoczesnego i aktywnie zaangażowanego w rozwiązywanie globalnych problemów.

Sukcesem merytorycznym Ministra Środowiska jako Prezydenta Konferencji jest doprowadzenie do przyjęcia kilku znaczących decyzji, m.in.:

- podsumowanie dotychczasowych prac w ramach procesu Bali-Poznań-Kopenhaga (Advancing Bali Action Plan)
- wzmocnienie decyzji z Bali o zakończeniu procesu negocjacyjnego w 2009 roku na konferencji COP 15, co w obliczu obecnie rozszerzającego się światowego kryzysu finansowego i gospodarczego jest dużym osiągnięciem, a co nie było jeszcze możliwe w czasie konsultacyjnego spotkania ministrów w październiku:
- decyzję o przyjęciu programu pracy na rok 2009
- uznanie wyrażone dla Polski przez Strony „za wkład w proces globalnych negocjacji, poprzez nazwanie programu związanego z transferem technologii „*Poznań strategic programme on technology transfer*”

Za jeden z sukcesów krajowych konferencji należy uznać organizację wystawy technologii przyjaznych klimatowi, co było indywidualną inicjatywą Ministra Środowiska i zostało przyjęte z dużym zainteresowaniem uczestników, mediów oraz mieszkańców Poznania. Ponadto seria listów gratulacyjnych otrzymanych po konferencji w Poznaniu z wielu krajów i organizacji odzwierciedla bardzo pozytywny odbiór poznańskiej Konferencji. Podczas ostatniej konferencji prasowej zorganizowanej w trakcie Konferencji, Sekretarz Wykonawczy Yvo de Boer przyznał, że była to najlepiej zorganizowana Konferencja Stron w historii konwencji, a zastosowane standardy są wyznacznikiem dla organizatorów w kolejnych latach.

Pytanie 4: Czy minister środowiska Maciej Nowicki jako obecny Prezydent COP 14 będzie łączył do Konferencji COP 15 w Kopenhadze funkcje szefa resortu środowiska i prezydenta konwencji?

Pytanie 5: Czy zasadne jest łączenie przez rok obu tak odpowiedzialnych i czasochłonnych funkcji ?

Minister środowiska powinien łączyć przez najbliższy rok funkcję Prezydenta COP14 (do konferencji COP15) z funkcją ministra środowiska, zgodnie z obowiązującymi procedurami Konferencji Stron. Zrzeczenie się funkcji Prezydenta COP byłoby precedensem w wieloletniej historii Konferencji Stron. Nie można również scedować tej funkcji na inną osobę, gdyż wyboru Prezydenta dokonują Strony uczestniczące w Konferencji Stron na posiedzeniu plenarnym.

Należy ponadto podkreślić, że największe obciążenie Ministra obowiązkami związanymi z Prezydencją COP14 miało miejsce w drugiej połowie 2008 roku (intensywne konsultacje

nieformalne, przedsesyjne spotkania ministerialne), co jednak nie wpłynęło w jakimkolwiek stopniu na działalność Ministra. Trudno więc znaleźć podstawy do stwierdzenia, że mniejszy zakres obowiązków w roku 2009, wynikający z włączenia się do procesu nieformalnych konsultacji ministra Danii jako kandydata na Prezydenta COP 15, może zakłócić pełnienie funkcji konstytucyjnego ministra.

Podczas rocznej prezydentury Minister Środowiska będzie aktywnie uczestniczył w trwających negocjacjach podczas spotkań grup roboczych (AWG-LCA i AWG-KP) oraz sesji organów pomocniczych konwencji (SB), jak również w spotkaniach dwu- i wielostronnych zmierzających do dalszego zbliżenia stanowisk krajów w kwestii przyszłego porozumienia po I okresie zobowiązań, wynikającym z Protokołu z Kioto, które powinno zostać sfinalizowane podczas COP15. Pozytywny efekt osiągnięty w Kopenhadze będzie w dużej części zasługą obecnego Prezydenta COP14.

Pytanie 6: Jakie plany i jaka strategię działania ma obecny Prezydent COP 14 ?

Należy podkreślić, że okres pomiędzy COP 14 i COP 15 jest czasem szczególnym. Zgodnie z przyjętym w Poznaniu planem działań, jest to kluczowy okres dla stworzenia realnej możliwości uzgodnienia i przyjęcia nowego porozumienia, które określi zakres działań na rzecz ochrony klimatu po roku 2012, zastępując obecny Protokół z Kioto. Dlatego też głównym celem działań Prezydenta COP 14 w 2009 roku jest stworzenie podstaw do uzyskania konkretnych wyników podczas Konferencji COP15 w Kopenhadze. W tym celu zidentyfikowane zostały następujące działania priorytetowe:

- kontynuacja nieformalnych konsultacji z partnerami celem poznania stanowisk w kluczowych kwestiach (Strony, grupy regionalne ONZ, grupy interesów) - zarówno w ramach spotkań organów Konwencji i Protokołu (sesje organów pomocniczych SBI i SBSTA, spotkania międzysesyjne Grup Roboczych ds. Konwencji oraz Protokołu z Kioto AWG LCA i AWG KP), jak też innych spotkań na forum regionalnym i globalnym na szczeblu ministrów odpowiedzialnych za ochronę środowiska i zmiany klimatu;
- podejmowanie inicjatyw w zakresie racjonalizacji i operacjonalizacji zobowiązań finansowych i redukcyjnych pod kątem uczestnictwa Stron, które do tej pory nie są objęte żadnymi zobowiązaniami (kraje spoza Załącznika I do Konwencji), a których obecna wielkość emisji i wysokość PKB znacząco wzrosły od czasu dokonania tego podziału;
- podejmowanie inicjatyw w zakresie poszukiwania stabilnych źródeł finansowania Funduszu Adaptacyjnego, którego zasady funkcjonowania zostały uzgodnione w Poznaniu w trakcie COP14, w tym konsultacji z międzynarodowymi organizacjami biznesowymi w sprawie możliwości bardziej aktywnego uczestnictwa sektora prywatnego w systemie finansowania działań w krajach najsłabiej rozwiniętych;
- podejmowanie inicjatyw w zakresie poszukiwania stabilnych źródeł finansowania Funduszu Adaptacyjnego, którego zasady funkcjonowania zostały uzgodnione w Poznaniu podczas COP14;
- podejmowanie inicjatyw w zakresie zwiększenia roli i znaczenia sektora prywatnego w zakresie transferu technologii, co jest kwestią kluczową dla bardziej aktywnego włączenia się krajów rozwijających w działania redukcyjne i adaptacyjne, w tym konsultacji ze Światową Organizacją Własności Intelektualnej (WIPO);
- kontynuacja prowadzonych w 2008 roku kampanii informacyjnych i edukacyjnych na poziomie krajowym, mających na celu zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie

znaczenia działań na rzecz ochrony klimatu, które mogą być realizowane na poziomie codziennych zachowań i zmiany przyzwyczajeń związanych z funkcjonowaniem gospodarstw domowych, w tym z oszczędnością i racjonalnym wykorzystaniem energii.

Istotne znaczenie dla realizacji zidentyfikowanych powyżej priorytetów będzie miało opublikowanie przez Komisję Europejską Komunikatu *Towards a comprehensive climate change agreement in Copenhagen* (*Perspektywa kompleksowego porozumienia w sprawie zmian klimatu w Kopenhadze*), co zostało zaplanowane na dzień 28 stycznia br.

Pytanie 7: Jak rząd zamierza wykorzystać i kontynuować sukces rządu Jarosława Kaczyńskiego, jakim było przyznanie Polsce organizacji XIV Konferencji Stron Konwencji Klimatycznej i w konsekwencji przejęcie prezydencji COP14 przez Polskę ?

Należy przypomnieć, że rząd Jarosława Kaczyńskiego dokonał zgłoszenia kandydatury Polski jako kraju goszczącego już w grudniu 2006 roku. Niestety w ślad za zgłoszeniem kandydatury nie zostały podjęte działania mające na celu przygotowanie zaplecza merytorycznego i logistycznego resortu, co w przypadku organizacji wydarzenia o tak dużej skali i znaczeniu politycznym jest niezbędne. Co więcej, w projekcie budżetu państwa na rok 2008 nie zostały zabezpieczone żadne środki finansowe na przygotowanie i przeprowadzenie Konferencji. Pomimo tak niekorzystnej sytuacji w jakiej nowy rząd Donalda Tuska znalazł się w listopadzie 2007 roku, minister Maciej Nowicki podjął decyzję o podtrzymaniu wcześniej zgłoszonej kandydatury naszego kraju. Umożliwiło to przyjęcie formalnej decyzji przez 13 sesję Konferencji Stron Konwencji (Bali, grudzień 2007 roku), akceptującej polską ofertę goszczenia Konferencji w roku 2008. Intensyfikacja działań rządu Donalda Tuska zaowocowała podpisaniem umowy dwustronnej pomiędzy Rządem RP i Sekretariatem Konwencji już dniu 17 stycznia 2008 roku. Na tej podstawie w marcu 2008 roku powołano w strukturach resortu dwa zespoły – merytoryczny kierowany przez Prof. Macieja Sadowskiego oraz ds. organizacji i promocji kierowany przez dr Małgorzatę Snarską. Należy podkreślić, że obydwie zespoły pracowały w bardzo szybkim tempie aby w tych trudnych warunkach wynikających z krótkiego okresu dla przygotowań jak i braku początkowego odpowiedniego zabezpieczenia finansowego projektu móc go zrealizować na wymaganym poziomie.

Jednocześnie podjęte zostały intensywne prace nad zabezpieczeniem środków finansowych niezbędnych do realizacji Konferencji, mimo wielu trudności zakończone powodzeniem, co umożliwiło sprawną organizację wydarzenia na poziomie światowym. Potwierdził to w liście skierowanym do Prezydenta RP i Premiera Rządu Sekretarz Generalny ONZ Ban-Ki Moon, który w imieniu wszystkich uczestników podziękował za doskonałą organizację i znakomite warunki stworzone delegatom.

Uwzględniając powyższe należy stwierdzić, że to dzięki wielkiemu zaangażowaniu obecnego rządu Donalda Tuska Konferencja zakończyła się niewątpliwym sukcesem organizacyjnym. Doświadczenia zdobyte przez administrację rządową dzięki organizacji Konferencji zostaną wykorzystane podczas przygotowań do objęcia przez Polskę niezwykle odpowiedzialnej funkcji przewodniczącego Unii Europejskiej w drugiej połowie 2011 roku. Polska udowodniła, że posiada możliwości do organizacji wydarzeń o dużej skali i na najwyższym szczeblu politycznym. Pozytywne wrażenie jakie wywarła Konferencja w Poznaniu na delegatach z całego świata z pewnością przyczyniło się do umocnienia wizerunku naszego kraju na arenie międzynarodowej, jako kraju przyjaznego dla gości zagranicznych, nowoczesnego i aktywnie zaangażowanego w najważniejsze procesy polityczne o skali globalnej.

Podsumowanie merytorycznych rezultatów Konferencji COP 14

Celem Konferencji było przygotowanie podstaw negocjacyjnych, umożliwiających kontynuację procesu rozpoczętego podczas COP13 (Bali Road Map) aż do doprowadzenia do uzyskania porozumienia w Kopenhadze w 2009 r.

Należy uznać, że konferencja zakończyła się sukcesem, podejmując decyzje m.in. w następujących sprawach:

- programu pracy grup roboczych na 2009 r. (pozostawiając możliwość, w zależności od potrzeb, organizacji dodatkowej, piątej sesji grupy roboczej ds. długoterminowej współpracy na rzecz implementacji konwencji),
- przejścia do etapu negocjacji porozumienia na okres po 2012 r. i o terminie przygotowania dokumentu, który będzie stanowił podstawy tych negocjacji (do tej pory strony jedynie zgłaszały propozycje i je wyjaśniały, a oficjalnie nie prowadzono negocjacji)
  - umożliwienia Funduszowi Adaptacyjnemu rozpoczęcia prac, co daje możliwość przyjęcia pierwszych projektów w drugiej połowie 2009 r. (przyjęcie tej decyzji było możliwe tylko dzięki bezpośredniemu, bardzo aktywnemu włączeniu się Ministra Nowickiego do negocjacji),
- dalszych wytycznych dla organów nadzorujących realizację mechanizmów opartych na projektach (wspólna realizacja, mechanizm czystego rozwoju) oraz dla mechanizmu finansowego konwencji, którego rolę pełni Fundusz Globalnego Środowiska (GEF).
- akceptacji przedstawionej przez GEF propozycji strategicznego programu zwiększenia poziomu inwestycji w obszarze transferu technologii przyjaznych środowisku do krajów rozwijających się, który otrzymał nazwę Poznańskiej Strategii Transferu Technologii. GEF zamierza przeznaczyć 35 mln USD na realizację strategii.

W trakcie konferencji odbyła się dyskusja na temat „wspólnej wizji współpracy” w ramach konwencji na okres po 2012 r. oraz zakresu redukcji emisji gazów cieplarnianych przez kraje rozwinięte po 2012 r. Większość krajów rozumie wspólną wizję współpracy nie tylko jako działania na rzecz redukcji emisji gazów cieplarnianych, ale także współpracę w zakresie adaptacji do zmian klimatu oraz współpracę techniczną. Przy określaniu długoterminowego celu redukcyjnego wiele krajów, w tym Unia Europejska, kierowało się dokonaną przez Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu (IPCC) w czwartym raporcie analizą scenariusza ograniczenia wzrostu średniej globalnej temperatury do 2 °C, wymagającą redukcji globalnych emisji do 2050 r. o 50% w porównaniu do 1990 r. Należy zaznaczyć, że część państw, w tym przede wszystkim małe państwa wyspiarskie uważają, że średnia globalna temperatura nie może wzrosnąć o więcej niż 1,5°C, co wymagałoby jeszcze większych redukcji emisji. Niektóre kraje rozwinięte godzą się na ograniczenie globalnych emisji o połowę do 2050 r., ale nie precyzują wobec którego roku miałyby być obliczana ta redukcja. W Poznaniu kraje rozwinięte, oprócz Unii Europejskiej i Szwajcarii, nie były gotowe dyskutować o zakresie redukcji. Uważały, że jest na to za wcześnie. Japonia dodatkowo proponowała podejście sektorowe do obliczenia potencjału redukcyjnego danego kraju.

Niektóre pozaeuropejskie kraje rozwinięte, które od 1990 r. zwiększyły swoje emisje, wołałyby obliczać redukcje od poziomu z ostatnich lat a nie od 1990 r. Innym ważnym zagadnieniem z punktu widzenia krajów rozwiniętych jest aktualizacja obecnego podziału na kraje rozwinięte wymienione w Załączniku 1 do konwencji i na kraje rozwijające się, nie wymienione w tym załączniku. Japonia zaproponowała wprowadzenie zróżnicowania krajów rozwijających się na: (a) kraje najbardziej zaawansowane, które powinny podjąć się działań na rzecz ochrony klimatu, i do

działań tych byłyby zobowiązane odpowiednimi zapisami w przyszłym porozumieniu, (b) kraje najmniej rozwinięte, które są najbardziej narażone na negatywne skutki zmian klimatu i (c) resztę krajów rozwijających się. Przyszłe porozumienie powinno zawierać kryteria dot. przynależności do poszczególnych grup. Japonia proponowała również, żeby najbardziej rozwinięte kraje dotąd nie wymienione w Załączniku I zostały do niego włączone. Dotyczy to zwłaszcza członków OECD – Meksyku i Republiki Korei. Propozycje te spotkały się z ostrym sprzeciwem krajów rozwijających się, które jako grupa nie zgadzają się na jakiegokolwiek ich zróżnicowanie. Tym niemniej, niektóre z państw tej grupy przyznają, że wszystkie kraje, w miarę swoich możliwości powinny wnieść wkład w światowe działania na rzecz ochrony klimatu, a niektóre z nich podjęły zobowiązania o redukcji emisji lub zmniejszeniu ich wzrostu. Unia Europejska też popiera dokonanie zmian w obecnym podziale i większy udział w działaniach na rzecz redukcji emisji najbogatszych i najwięcej emitujących krajów rozwiniętych, chociaż nie wypracowała jeszcze stanowiska co do sposobu zróżnicowania krajów rozwijających się.

W Poznaniu nie podjęto decyzji (której domagały się kraje rozwijające się, a której sprzeciwiały się kraje rozwinięte) o opodatkowaniu na rzecz Funduszu Adaptacyjnego transakcji handlu emisjami oraz projektów w ramach wspólnej realizacji (joint implementation), a także o opodatkowaniu przyznanej ilości emisji. Kraje rozwinięte uważają, że kwestia ta powinna być rozpatrywana w ramach negocjacji całościowej architektury pomocy finansowej dla krajów rozwijających się na okres po 2012 r. Polska dotychczas wyrażała sprzeciw wobec propozycji nałożenia takiej formy podatku.

Wnioski

1. Sesja COP14/CMP4 osiągnęła swoje podstawowe cele, do których należy zaliczyć potwierdzenie decyzji z Bali o gotowości stron do osiągnięcia porozumienia w trakcie COP 15, ponadto przyjęto program działań na rok 2009 oraz stworzono podstawy do wsparcia krajów najsłabiej rozwiniętych poprzez uruchomienie Funduszu Adaptacyjnego oraz uproszczenia procedur korzystania przez te kraje z innego funduszu dla nich przeznaczonego (LDCF). Niestety nie udało się przyjąć żadnych konkretnych ustaleń przesądzających kierunek negocjacji w kluczowych kwestiach w 2009 r. Było na to po prostu za wcześnie.
2. Nowym elementem, który wyraźnie zaznaczył się w Poznaniu była zacieśniająca się współpraca pomiędzy krajami rozwijającymi się i rozwiniętymi, zarówno na płaszczyźnie bezpośrednich działań, jak i negocjacji. Przejawiało się to m.in. w deklaracji niektórych krajów rozwijających się o gotowości do podejmowania działań zmierzających do ograniczenia emisji i podejmowania stosownych zobowiązań. Również niektóre kraje rozwinięte już zadeklarowały lub wyraziły zamiar ogłoszenia w najbliższej przyszłości swoich celów redukcyjnych. Po raz pierwszy także padły wyraźne stwierdzenia ze strony krajów rozwijających się, że podejmowanie przez nie w przyszłości takich zobowiązań jest nieuniknione. Jednocześnie dała się zauważyć dalsza radykalizacja stanowiska G77 i Chin, która to grupa państw wysuwa coraz większe żądania, w tym przede wszystkim finansowe. Grupa nie zgadza się na jej wewnętrzne zróżnicowanie pod względem stopnia rozwoju gospodarczego i ew. wynikających z tego obowiązków (do ograniczania emisji, czy pomocy finansowej). Silne kraje G77 przeprowadziły zdecydowaną ofensywę roszczeniową (Brazylia, Indie, Chiny) na państwa Unii, Japonię czy Australię, zasłaniając się problemami krajów najmniej rozwiniętych (LDC) i małych rozwijających się państw wyspiarskich (SIDS) najbardziej narażonych na skutki zmian klimatu, a przy okazji emitujących nikłe ilości gazów cieplarnianych.

3. Ważnym sygnałem było podkreślenie konieczności skupienia się na konkretnych technologiach i ich zdefiniowaniu, szczególnie dla najważniejszych sektorów. Przedstawiciele państw rozwijających się podkreślili konieczność skupienia się na zbudowaniu potencjału dla wdrożenia technologii w tych krajach oraz na technologiach dla adaptacji, które zostały uznane za równie ważne jak technologie na rzecz ograniczania emisji. Problem tworzenia i wzmacniania potencjału w krajach rozwijających się staje się zagadnieniem priorytetowym.
4. Nie udało się uzgodnić kilku problemów, z których najważniejszy dotyczy obciążenia dodatkowym podatkiem na rzecz Funduszu Adaptacyjnego kolejnych mechanizmów z Kioto, tj. mechanizmu wspólnych wdrożeń i handlu emisjami (tzw. *Share of Proceeds - SoP*). Jednak kompromis w tej sprawie był niemożliwy ze względu na obecny etap negocjacji. Podstawy przyszłej architektury finansowej zostaną stworzone w 2009 r., a więc jakiegokolwiek przesądzenia o nowych źródłach finansowania już w 2008 r. byłyby przedwczesne. Wiedziały to wszystkie strony, stąd temat SoP przerodził się w arenę politycznego sporu o pryncypia (na czym ucierpiał szereg innych ustaleń II Przeglądu Protokołu z Kioto, którego temat SoP był częścią). Kwestia ta będzie przedmiotem dalszych negocjacji w 2009 roku, także na poziomie Unii Europejskiej. Ważne jest więc, aby polscy eksperci byli wyposażeni w silne argumenty i wyraźne instrukcje. W trakcie obecnych negocjacji stanowisko Polski w tej sprawie było negatywne.
5. Kolejnym ważnym problemem związanym z przyszłym porozumieniem będzie udział Polski w grupie krajów mających zobowiązania wspierania finansowego kraje rozwijające się. Wymagać to będzie wytycznych Rządu dotyczących możliwego stopnia zaangażowania się Polski w te zobowiązania.
6. Niezbędne jest także przygotowanie strategii działania Prezydenta COP14 na 2009 rok.
7. Praktyczna nieobecność USA (wobec zmiany Administracji), przyczyniła się do osłabienia głosu państw rozwiniętych. Główne negocjacje toczyły się między Unią Europejską i Grupą 77 i Chinami. Japonia prezentowała skrajne stanowisko, a przy braku wsparcia ze strony USA nie miało ono właściwej siły przebicia.
8. Unia Europejska potwierdziła swoją rolę lidera i najważniejszego partnera krajów rozwijających się, prezentując postawę zdecydowaną na kompromis w odniesieniu do celów redukcyjnych ale też żądań finansowych czy pomocy technicznej. Prawdopodobne jest, że w Kopenhadze Unia zgodzi się na opłaty od transakcji handlu emisjami i projektów wspólnej realizacji (JI), chociaż w Poznaniu nie uległa zmasowanym naciskom, by kwestię tę rozwiązać już w bieżącym roku.
9. Dla Polski konferencja miała istotne znaczenie promocyjne, jak i zaznaczenie roli jako ważnego uczestnika negocjacji o charakterze globalnym. Tym niemniej potencjalne uzgodnienia w Kopenhadze dotyczące przyszłego okresu zobowiązań łączą się z pewnymi zagrożeniami. O ile w zakresie zobowiązań redukcyjnych dla Polski obecne deklaracje unijne (tj. 20% w stosunku do emisji z roku 1990) nie powinny stanowić większego problemu, o tyle zobowiązania finansowe mogą okazać się bardzo poważne.
10. Dla Polski istotne jest utrzymanie zobowiązań do pomocy finansowej dla krajów rozwijających się wyłącznie dla przez kraje z Załącznika II do konwencji (co stawia nas w opozycji do innych krajów UE), co pośrednio oznacza brak zgody na opodatkowanie opłat od transakcji handlu emisjami i wspólnej realizacji. Polska opowiadać się będzie za

mechanizmami pomocowymi opartymi na kryteriach zdolności do płacenia (PKB na mieszkańca), a nie wiązania ich z mechanizmami rynkowymi lub wielkością emisji. W związku z faktem, że polskie stanowisko na forum konwencji wyrażane jest poprzez wspólne stanowisko Unii Europejskiej, a to będzie prawdopodobnie oparte na propozycji strategii finansowania, którą zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej z czerwca 2008 r. Komisja Europejska ma przedstawić na wiosennej sesji Rady, istotne będzie odpowiednie monitorowanie przez stronę polską przygotowania tego projektu przez Komisję.

11. Niebezpieczne są dla nas sygnały dotyczące ewentualnej zmiany roku odniesienia do obliczania redukcji (przy zachowaniu tej samej liczbowej redukcji).
12. W 2009 r. negocjacje, zarówno na forum globalnym jak i unijnym, ulegną dalszej intensyfikacji. Konieczne jest zapewnienie odpowiednich środków finansowych i ekspertów do udziału we wszystkich grupach i sesjach, w tym tych na forum unijnym przygotowujących wspólne stanowisko.

Wybrane działania

1. Negocjacje na poziomie Unii Europejskiej

Praca na COP14 w ramach Unii Europejskiej odbywała się na dwóch poziomach. Propozycje stanowisk UE w każdej przedmiotowej sprawie opracowywane były przez grupy eksperckie zajmujące się odpowiednio tematami: transferu technologii (EGTECH), mechanizmów elastycznych Protokołu z Kioto (MEX), adaptacji (EGAD), finansowania (EGIF), paliw bunkrowych (BF), użytkowania gruntów i leśnictwa (LULUCF), raportowania (REP), prawnych (LEX), nauki (SCIENCE) oraz strategicznego podejścia do dalszych działań w ramach Protokołu i Konwencji UNFCCC (EGFA). Grupy te weryfikowały stanowiska Unii w świetle wyników codziennych negocjacji oraz proponowały rozwiązania, które następnie były przedstawiane do zatwierdzenia Grupie Roboczej UE ds. Międzynarodowych Aspektów Ochrony Środowiska – Zmiany Klimatu (WPIEI-CC).

Prezydencja Francuska zorganizowała debatę strategiczną na temat wyników COP14, a także dalszych prac w 2009 r. Omawiano sprawy finansowania oraz – zgłaszane w ramach II przeglądu Protokołu z Kioto przez kraje rozwijające się – propozycje opodatkowania transakcji handlu emisjami i wspólnych wdrożeń (Joint Implementation), a także opodatkowania wydawanych jednostek przyznanej ilości emisji (AAU). Uznano za właściwe sprzeciwienie się tej propozycji i odłożenie przedstawienia stanowiska UE w sprawach finansowych na okres po **wiosennej sesji Rady Europejskiej, która powinna przyjąć decyzję w tej sprawie**. Komisja Europejska wyraziła gotowość przedstawienia swojej propozycji na nieformalnych warsztatach Prezydencji Czeskiej w styczniu 2009 r.

2. Wyniki COP14/CMP4

Poniżej przedstawiono wybrane ważniejsze końcowe wyniki negocjacji prowadzonych na wszystkich sesjach. Ich omówienie przeprowadzono według porządku obrad. Sprawozdanie obejmuje tylko sprawy merytoryczne. Analizę oparto na dokumentach końcowych tj. decyzjach i wnioskach.

14 SESJA KONFERENCJI STRON - COP 14

Advancing the Bali Action Plan (agenda item 4)

W decyzji wyrażona jest wola AWG-LCA do przystąpienia do negocjacji w roku 2009 oraz potwierdzenie postanowienia, aby podczas COP15 osiągnąć porozumienie w sprawie pełnego efektywnego i zrównoważonego wdrożenia Konwencji (nowe porozumienie na okres post 2012). Na sesji AWG-LCA, planowanej na w czerwiec 2009 zostanie dokonana ocena postępu w negocjacjach.

Segment wysokiego szczebla (High-level segment)

Na segment wysokiego szczebla złożyły się wystąpienia przewodniczących delegacji i nieformalna dyskusja ministerialna o wspólnej wizji długoterminowej współpracy na rzecz dalszej realizacji konwencji. Segment wysokiego szczebla rozpoczął się od wystąpień Sekretarza Generalnego ONZ Ban Ki-moona, Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego, Prezydenta Gujany, Premiera Tuvalu i Premiera Szwecji.

Informal Ministerial Round Table on shared vision for long-term cooperative action

Nieformalna dyskusja w trakcie segmentu wysokiego szczebla zostały podsumowane w raporcie przygotowanym przez Prezydenta COP14. W podsumowaniu zwrócono uwagę na:

- zrównoważony rozwój zapewniający możliwości zmiany światowej gospodarki oraz uniknięcia współzależności ekonomicznego wzrostu i wzrostu emisji;
- międzynarodową solidarność w działaniach sprzyjających obniżeniu poziomu emisji,
- podkreślanie przez wszystkich uczestników obrad okrągłego stołu konieczności poświęcenia większej uwagi adaptacji,
- słuszność bazowania na dowodach naukowych w ustalaniu poziomów redukcji emisji;
- wiodącą rolę krajów rozwiniętych w określaniu celów średniookresowych i we wspieraniu krajów rozwijających się w podejmowania odpowiednich działań na rzecz ograniczenia emisji;
- gotowość wszystkich Stron do przejścia do gospodarki niskowęglowej przy uwzględnieniu krajowych uwarunkowań i możliwości oraz wysiłki podejmowane w tym kierunku poprzez wsparcie finansowe i techniczne zapewniane przez kraje rozwinięte;
- konieczność monitorowania, raportowania i weryfikowania podejmowanych działań dla zapewnienia transparentności i odpowiedzialności;
- potrzebę zapewnienia warunków do rozwoju technologii przyjaznych klimatowi oraz udziału sektora prywatnego w tym rozwoju;
- pierwszorzędne miejsce we wspólnej wizji zwiększania wsparcia finansowego, które powinno być oparte na trzech zasadach: sprawiedliwości, efektywności, wydajności oraz konieczność zapewnienia prostego i priorytetowego dostępu do funduszy krajów najbardziej wrażliwych,
- potrzebę spójnego i zharmonizowanego funkcjonowania instytucji zapewniających przepływ finansów; niektóre kraje domagały się, aby decyzje w sprawie Funduszu Adaptacyjnego zostały podjęte w Poznaniu;
- wyrażone zaangażowanie w osiągnięcie pełnego porozumienia w Kopenhadze podczas COP15 oraz przekonanie, że kryzys finansowy nie osłabi determinacji w podejmowanych działaniach.

4 SESJA SPOTKANIA STRON PROTOKOŁU Z KIOTO - CMP 4

Advancing the work of the AWG on Further Commitments for Annex I Parties under KP (agenda item 4)

Decyzja CMP, zawiera ocenę postępu w pracach AWG-KP przywołując raport z działań tej grupy oraz wyraża nadzieję ze Strony złożą deklaracje w sprawie gotowości do podjęcia ilościowych zobowiązań do redukcji emisji zgodnie z przyjętym programem pracy na 2009 rok.

Issues relating to CDM (agenda item 5)

Decyzja zawiera zapisy dotyczące m.in.:

- akredytacji 6 jednostek operacyjnych (Designated Operational Entities) wyznaczonych do przeprowadzania walidacji i weryfikacji projektów CDM (Clean Development Mechanism);
- opóźnień w procesie rejestracji projektów CDM oraz przy wydawaniu jednostek poświadczonych redukcji emisji;
- poprawy dystrybucji regionalnej projektów CDM (w krajach LDC, SIDS i Afryce);

w decyzji CMP zwraca się do Rady Zarządzającej CDM (CDM EB) o:

- o przyspieszenie procedur oraz określenie ram czasowych rejestracji projektów;
- o ocenę skutków potencjalnego włączenia projektów CCS (Carbon Capture and Storage) do zakresu mechanizmu czystego rozwoju oraz o raport na piątej sesji CMP;
- o ocenę skutków potencjalnego włączenia terenów pozbawionych lasu, jako projektów CDM polegających na zalesianiu/ponownym zalesianiu (A/R CDM - Afforestation/Reforestation CDM) oraz o przedstawienie raportu na piątej sesji CMP.

Issues relating to Joint Implementation (agenda item 6)

Decyzja zawiera zapisy dotyczące m.in.:

- przygotowania przez JISC (Join Implementation Supervisory Committee - Komitet Nadzorujący Projekty Wspólnych Wdrożeń) definicji, wytycznych i procedur dla projektów programowych (Programmes of Activities);
  - braku środków w budżecie JISC;
- oraz zachętę do wpłacania składek na Trust Fund for Supplementary Activities przez strony Aneksu I, tak aby zapewnić możliwość pracy JISC w kolejnych latach.

Report of the Adaptation Fund Board (agenda item 8)

Decyzja przyjmuje raport Rady Funduszu Adaptacyjnego (AFB) wraz z szeregiem dokumentów operacyjnych. Konferencja stron akceptuje umowę między Radą Funduszu Adaptacyjnego i GEFem, na mocy której GEF będzie tymczasowo pełnił funkcję sekretariatu Rady, a także warunki, zgodnie z którymi Bank Światowy będzie tymczasowo sprawował funkcję powiernika Funduszu Adaptacyjnego. Decyzja CMP umożliwi uruchomienie (operacjonalizację) AF.

Decyzją przyznaje się osobowość prawną AFB adekwatnie do potrzeb wynikających z realizowanych funkcji i dotyczących zapewnienia bezpośredniego dostępu do funduszy dla zakwalifikowanych stron. Osobowość prawną ma umożliwić zawieranie umów oraz realizację decyzji 5/CMP.2 i 1/CMP.3.

Decyzja określa zasady działania AFB .

Second review of the KP pursuant to its Art. 9 (agenda item 13)

Porozumienie nie zostało osiągnięte. Dokonano przeglądu Protokołu z Kioto i zakończono go w Poznaniu. Nie przyjęto żadnych decyzji poprawiających Protokół.

AWG-LCA

Enabling the full, effective and sustained implementation of the Convention through long term cooperative action now, up to and beyond 2012

Efektom pracy grupy jest uzupełniony dokument zbiorczy Assembly Paper for LCA Ideas and Proposals on par.1 of the BAP, który powstał na podstawie zgłoszonych przez Strony stanowisk. Dokument ten będzie stanowił podstawę dalszych negocjacji na spotkaniach w marcu i kwietniu (aż do sfinalizowania w Kopenhadze). Zgodnie z mandatem udzielonym przewodniczącemu LCA w konkluzjach w sprawie programu pracy na 2009 rok, powstanie nowy dokument, w którym zostaną zidentyfikowane obszary zbieżności i rozbieżności w stanowiskach stron na poszczególne tematy. Na czerwcową sesję przewodniczący powinien przygotować dokument, który będzie stanowił podstawę negocjacji.

Work programme 2009 (agenda item 4)

Efektom Program Pracy na rok 2009 – konkluzje. Przewodniczący przygotowuje zgodnie z BAP dokumenty umożliwiające dalsze negocjacje oraz zaproponuje plan spotkań negocjacyjnych, w tym – w miarę potrzeby – dodatkową sesję AWG LCA (data i termin do uzgodnienia).

AWG-KP

Consideration of information on potential environmental, economic and social consequences, including spillover effects, of tools, policies, measures and methodologies available to Annex I Parties (agenda item 5)

Konkluzje dotyczące „spillover effects” czyli niekorzystnych oddziaływań na środowisko i gospodarkę oraz konsekwencji społecznych, a także polityk i działań oraz metodologii redukcji emisji w krajach A I niezamierzonych skutków działań podejmowanych przez kraje rozwinięte dla ochrony klimatu zawierają m.in.:

- uwzględnienie w programie na rok 2009 organizacji warsztatów na ten temat w połączeniu z warsztatami AWG LCA na temat działań „w odpowiedzi” (response measures);

Work Programme for 2009

Na posiedzeniu plenarnym AWG-KP przyjęto Program Pracy na 2009 rok, w którym:

- wskazano kolejne sesje AWG-KP;
- wskazano kwestie, które wymagają rozważania w następnym roku, wśród których znalazły się:
  - o skala redukcji emisji do osiągnięcia przez kraje Aneksu I;
  - o wkład krajów z Aneksu I w skali redukcji emisji odnośnie art. 4 PK;
- zaproszono kraje do składania swoich stanowisk w sprawie skali redukcji emisji do 15 lutego 2009 r. (czyli przed 7 sesją AWG-KP w Bonn w dniach 29.03-8.04.2009 r.);
- wskazano na potrzebę kontynuacji konsultacji na temat definicji, modeli, zasad i wskazówek dot. użytkowania gruntów, zmian w tym użytkowaniu i leśnictwa (LULUCF).

SBI

Implementation of art. 4 par. 8 i 9 of the Convention (agenda item 6)

Progress on the implementation of decision 1/CP.10 (agenda item 6a).

Podsumowanie postępu we wdrażaniu art. 4.8 Konwencji oraz dec. 5/CP.7 i 1/CP.10:

- **nie uzgodniono projektu decyzji** do przyjęcia przez SBI w Poznaniu (kraje rozwijające się zablokowały postęp negocjacji tekstu decyzji, co było związane z naciskiem tych krajów na rozszerzenie *share of proceeds* na forum 2. przeglądu protokołu z Kioto)
- wyrażono konieczność dalszej pracy nad tą tematyką podczas 30 sesji w Bonn w 2009 r.

Odniesienie w raporcie z sesji SBI znajduje się w dokumencie *FCCC/SBI/2008/L.15*

Development and transfer technologies (agenda item 7)

Przyjęto dwa dokumenty:

- 1) decyzję na temat rozwoju i transferu technologii w ramach SBI
- 2) konkluzje Przewodniczącego w zakresie rozwoju i transferu technologii wraz z Aneksami dotyczącym projektu założeń dla przeglądu i oceny przez SBI efektywności i wdrożenia art. 4.1 c) oraz 4.5. Konwencji.

Ważnym elementem Decyzji jest przyjęcie zmiany nazwy Strategicznego Programu GEF na Poznańska Strategia Rozwoju Technologii.

W Decyzji dotyczącej Poznańskiej Strategii zwrócono się do GEF o zrealizowanie następujących czterech postulatów:

- niezwłoczne rozpoczęcie i usprawnienie przygotowania projektów do akceptacji i wdrożenia Poznańskiej Strategii w celu pomocy krajom rozwijającym się w określeniu ich potrzeb technologicznych
- współpracę z agencjami wdrażającymi technologie w celu zapewnienia wsparcia technicznego dla państw rozwijających się w przygotowaniu i uaktualnieniu ich ocen potrzeb technologicznych wykorzystując zaktualizowany podręcznik na ten temat opracowany przez UNFCCC, EGTT (Expert Group on Technology Transfer) oraz CTI (Climate Change Initiative).
- rozważenie długoterminowej implementacji strategii poprzez: ocenę luk w dotychczasowych działaniach GEF odnoszących się do inwestycji w transfer technologii przyjaznych środowisku; zwiększenie inwestycji z sektora prywatnego; oraz promocję innowacyjnych działań z zakresu projektów rozwojowych.
- raportowanie w zakresie postępu dokonanego w wykonywaniu działań powyżej wymienionych w punktach (a) i c) Konferencji Stron podczas 16 sesji COP jako dodatek do dostarczanych do SBI raportów częściowych podczas 30 i 31 sesji, w celu oceny postępu i przyszłych kierunków i pomocy w informowaniu Stron o długoterminowych potrzebach w celu wdrożenia strategicznego programu.

Capacity building under the Kyoto Protocol and Convention (agenda item 8 and 9)

Główne postanowienia zawarte w konkluzjach:

- podjęcie przez SBI 30 dalszych kroków, dotyczących stałego monitoringu i oceny działań związanych z capacity building w ramach drugiego przeglądu capacity building (przewiduje się przyjęcie decyzji przez CMP 5);
- wystąpienie do Sekretariatu UNFCCC o przygotowanie raportu syntetycznego, dotyczącego monitoringu i oceny wdrażania capacity building na różnych poziomach oraz zawierającego użycie wskaźników do oceny capacity building, który będzie rozpatrywany na 30 sesji SBI.

Reporting and review of the information submitted by Parties included in Annex I and Parties KP (agenda item 10)

Dokument zawiera informacje dotyczące:

- prośby do Sekretariatu UNFCCC o zorganizowanie spotkania w pierwszej połowie 2009;
- konkluzji SBSTA dot. metodologii stosowanej w przeglądach w ramach Konwencji i wskazanie na możliwość jej stosowania w przeglądach w ramach Protokołu z Kioto (PK);
- zapewnienia środków koniecznych do realizacji w 2009 roku programu szkoleń ekspertów przygotowujących przeglądy w ramach PK;
- znaczenia aktualności i standaryzacji danych;
- prośbę do Sekretariatu UNFCCC o przygotowanie noty dot. działań wynikających z par. 7, planowanych na lata 2010-2011.

SBSTA

Nairobi Work Programme (agenda item 3)

Tekst konkluzji zawiera :

- pełną informację, na temat zidentyfikowanych luk, potrzeb i rekomendacji dla SBI w zakresie dotychczasowej implementacji programu NWP dot. wrażliwości, konsekwencji i adaptacji do zmian klimatu z podziałem na wszystkie 9 obszarów tematycznych programu;
- odniesienie do grupy ekspertów ds. adaptacji bez mandatu do jej utworzenia oraz do ponownego rozpatrzenia tej kwestii na 32 sesji SBSTA z zaleceniem zgłaszania dodatkowych ekspertów do tzw. „roster of experts” oraz rozszerzenia działalności krajowych punktów kontaktowych ds. NWP. Inicjatywę powołania grupy ekspertów ds. adaptacji forsują kraje rozwijające się, kraje rozwinięte, w tym UE i Polska, są przeciwnie.

REDD (agenda item 5)

Najważniejsze kwestie w konkluzjach to:

- rekomendacja dot. zagadnień metodologicznych REDD oraz roli ochrony przyrody, zrównoważonej gospodarki leśnej (SFM) oraz zwiększenia sekwestracji węgla, zgodnie z decyzją 2.CP.13, par. 11;
- wskazanie na konieczność kontynuacji prac nad zagadnieniami metodologicznymi, zawartymi w decyzji 2.CP.13;
- wskazanie potrzeby dobrego systemu monitoringu przynajmniej na poziomie krajowym, ocenianego przez niezależne gremia;
- wezwanie do zorganizowania konsultacji eksperckich nad zagadnieniami metodologicznymi, związanymi z poziomem referencyjnym emisji z wylesień i degradacji lasu a także roli ochrony przyrody, SFM, zmian w powierzchni leśnej i związanymi z tym zmianami w zasobach węgla oraz emisjami GHG. (prace te powinny zostać zakończone przed 30. sesją SBSTA);
- prośba do Sekretariatu UNFCCC o przygotowanie technicznego dokumentu dot. kosztów wdrożenia metodologii i systemów monitoringu, związanych z oceną emisji z wylesień i degradacji lasów oraz oceną zmian w zasobach węgla i wielkością emisji GHG;
- prośba o nadesłanie do 15 lutego 2009 r. informacji o doświadczeniach i poglądach stron oraz potrzebach w odniesieniu do budowania potencjału i współpracy;
- wskazano na konieczność uwzględnienia potrzeb ludów tubylczych i lokalnych społeczności w porozumieniach międzynarodowych.

Research and systematic observation (agenda item 6)

Przyjęto dokument, którego najważniejsze punkty to:

- uznanie wagi systematycznych obserwacji klimatu i podkreślenie ich znaczenie dla procesu detekcji zmian, wskazania przyczyn i modelowania przyszłej ewolucji klimatu;
- uznanie, że implementacja Globalnego Systemu Obserwacji Klimatu (GCOS) napotyka na szereg trudności, związanych m.in. z brakiem koordynacji na poziomie krajowym oraz niedostatkami środków;
- zwrócenie się do Stron o intensyfikację starań w zakresie prowadzenia na poziomie krajowym zintegrowanego systemu obserwacji klimatu,
- prośbę do Stron o złożenie do Sekretariatu UNFCCC, o ile tego wcześniej nie uczyniły, rządowych raportów o implementacji na poziomie krajowym Globalnego Systemu Obserwacji Klimatu (GCOS);

Methodological issues under the Kyoto Protocol and Convention (agenda item 7 and 8)

- wskazano na wagę działań podejmowanych w celu doskonalenia procesu przeglądu, przede wszystkim w zakresie szkoleń ekspertów (expert review teams –ERTs);
- poproszono kraje o nominowanie ekspertów do prac związanych z realizacją przeglądów;
- wskazano na potrzebę tworzenia interdyscyplinarnych zespołów ekspertów;
- poproszono Sekretariat UNFCCC o zaktualizowanie programu szkoleń ekspertów (Decyzja 12/CP.9) w okresie do roku 2014.

Carbon dioxide capture and storage in geological formations as clean development mechanism project activities (agenda item 8b)

Strony **nie doszły do porozumienia w kwestii decyzji**, ani w kwestii gdzie powinna zostać ona skierowana: czy do CMP podczas COP14 czy 30. Sesji SBSTA w Kopenhadze. Podjęto decyzję o przyjęciu konkluzji ze spotkań Grupy Roboczej, wyrażającą **niepowodzenie rozmów** Stron w Grupie Roboczej.